

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตำบลปลายโพงพางเดิมมีคลองธรรมชาติเริ่มต้นจากแม่น้ำแม่กลองไหลเคียงกับวัดโพงพางล่าง ผ่านมาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นสันปรุมนแดนระหว่างอำเภออัมพวากับอำเภอเมือง ประชาชนมีอาชีพดักกุ้ง ปลา ด้วยโพงพาง จึงมีชื่อว่า "คลองโพงพาง" และมีคลองธรรมชาติอีกคลองหนึ่ง ชื่อว่า "คลองปลายชั้นแตก" เป็นการสันนิษฐานว่าผู้นำชุมชนนำชื่อมารวมกันเป็นชุมชน คือตำบลปลายโพงพาง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลอง

แบ่งแยกหมู่บ้านหลายสาย ลำคลองสำคัญ ได้แก่ คลองโคกเกตุ คลองโพงพาง คลองประชาชมชื่น คลองแขกคลองขุดเล็ก และคลองบางแค ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน 1,475 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 8,475 คน ประกอบอาชีพทำสวน ทำน้ำตาลมะพร้าว ควบคู่กับการค้าขาย รับจ้าง เลี้ยงปลาในร่องสวน และท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ฐานธุรกิจชุมชน

รูปแบบสัจจะสะสมทรัพย์

- ก่อตั้ง ปี 2547
- สมาชิกปัจจุบัน 200 กว่าราย
- เงินทุนปัจจุบัน 283,806 บาท

ภาพรวมการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลปลายโพงพาง เกิดขึ้นจากการก่อตั้งกลุ่มผู้สูงอายุตำบลปลายโพงพางในพ.ศ. 2548 โดยการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีอนามัยวัดโคกเกตุ สถานีอนามัยวัดสี่แยก และสถานีอนามัยวัดประชา ครอบคลุมพื้นที่ 9 หมู่บ้าน มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อร่วมกันดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยของชาวบ้าน และขยายผลสู่เครือข่ายอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) ซึ่งต้องการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุภายในชุมชน ชาวบ้านให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี ปัจจุบันมี อสม. และ อผส. ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกายที่ลานชุมชน ลานกีฬาต้านยาเสพติด การตรวจวัดความดันโลหิต การรณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก ปรายยุ้งลาย และการช่วยดูแลผู้สูงอายุในชุมชนและมีการร่วมกลุ่มออมเงินร่วมกันและมีการทำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีการรวมเงินเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่เสียชีวิตเป็นค่าทำศพ

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

- ชุมชนปรับเปลี่ยนวิธีคิดจากการรอการสงเคราะห์เป็นการช่วยเหลือตนเอง เกิดการจัดสวัสดิการกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มผลิตน้ำตาลมะพร้าว เป็นต้น รวมทั้งสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

- เกิดการขยายผลการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สาธารณสุขตำบลทั้ง 3 พื้นที่เรื่องการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเรื่องการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อบูรณาการสู่การจัดสวัสดิการภายในชุมชน เป็นต้น
- จากการจัดสวัสดิการชุมชนสามารถขยายผลสู่ความสุขในครอบครัว ความมั่นคงทางด้านร่างกายและจิตใจ คุณภาพชีวิตที่ดีกลับคืนมา เกิดความสัมพันธ์เชิงบวกในชุมชน และที่สำคัญ คือ การสร้างความภาคภูมิใจของชุมชนผ่านการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างความเข้มแข็ง และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมในชุมชนท้องถิ่น

ความเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นๆ ในชุมชน

จากทุนเดิมที่มีเครือข่าย อสม. และ อพส. ตลอดจนมีการขับเคลื่อนงานโครงการชุมชนเป็นสุขภาคตะวันตก ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในพื้นที่หมู่ 5 (บ้านคลองขุดเล็ก) หมู่ 7 (บ้านโคกเกตุ) และหมู่ 9 (บ้านคลองแขก) ตำบลปลายโพรงพาง ที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมความสุขภายในชุมชน มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างเสริมอาชีพควบคู่กับการส่งเสริมเรื่องการจัดสวัสดิการภายในชุมชน จนเกิดเป็นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จำนวน 2 กลุ่ม ทั้ง 2 หมู่บ้าน โดยหมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 7 โดยเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ ปี 2547

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านคลองแขก ต.ปลายโพรงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม เกิดขึ้นจากการที่แกนนำในชุมชนเห็นปัญหาคนในชุมชนเป็นหนี้ในระบบเป็นจำนวนมาก หลายคนรับจ้างทำงานโรงงานได้ค่าแรงแต่ละครั้งไม่พอจ่ายเงินต้น พอแต่การชำระดอกเบี้ยที่ไปกู้เงินในระบบมา และมีเงินเหลือพอใช้ไปวันๆ จึงเริ่มตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2544 โดยกำหนดวันทำการกลุ่มสัจจะฯ ทุกวันที่ 5 ของเดือน เวลา 12.00 – 15.00 น. ในปีแรกมีสมาชิกรุ่นที่ 1 จำนวน 50 ราย เนื่องจากไม่มีประสบการณ์การดำเนินงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคเรื่องการจัดทำบัญชีผิดพลาด แต่ยังไม่มีการปล่อยกู้ปีที่สองจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 93 ราย จึงเริ่มปล่อยให้สมาชิกกู้เงิน แต่ก็ประสบปัญหาเรื่องสมาชิกไม่ส่งเงินกู้ และคณะกรรมการเองก็ไม่ได้ยึดตามระเบียบกฎเกณฑ์เป็นหลัก ก่อให้เกิดความสับสน ความไม่เข้าใจในกรรมการและสมาชิก มีสมาชิกบางคนถอนหุ้นออกไป จากประสบการณ์ที่ผิดพลาด และการออกไปเรียนรู้กับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแพรงหนามแดง ทำให้คณะกรรมการชัดเจนกับกฎเกณฑ์มากขึ้น และได้นำมาปรับใช้ในพื้นที่ โดยเฉพาะในเรื่องการรับเงินออม รับเงินกู้ส่งคืน การจัดสวัสดิการ การปันผลคืนให้กับสมาชิก ระหว่างการดำเนินงานเกิดปัญหาอุปสรรคต่างๆ แต่ก็ไม่ได้ทำให้กลุ่มย่อท้อจากวันนั้นถึงวันนี้เป็นเวลา 4 ปีที่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้ก่อเกิดและช่วยคนในชุมชนเกี่ยวกับการเงิน

แต่เนื่องด้วยบ้านคลองแขกเป็นชุมชนมุสลิม สมาชิกส่วนใหญ่เป็นมุสลิม บางครั้งก็เกิดความไม่เข้าใจเรื่องดอกเบี้ยกับคำบารุงว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร จึงต้องมีการพูดคุยกันภายในกลุ่มสมาชิกและได้ข้อสรุปร่วมกันว่า ดอกเบี้ยต่างจากคำบารุงเพราะดอกเบี้ยเป็นการให้เฉพาะเจาะจงคนใดคนหนึ่ง แต่คำบารุงเป็นการให้กับกลุ่มและนำไปเป็นสวัสดิการในการรักษาพยาบาล ส่วนหนึ่งนำไปปันผลคืนให้กับสมาชิก และตามหลักคำสอนศาสนาอิสลามก็เปรียบกับการปลูกต้นไม้และบารุงใส่ปุ๋ยพรวนดิน เพื่อให้ต้นไม้เจริญเติบโตเป็นที่พึ่งให้กับคน ที่ผ่านมามีสมาชิกหลายรายได้รับสวัสดิการในการรักษาพยาบาลจากคำบารุงจึงทำให้เกิดความเข้าใจกัน

ปัจจุบันได้ดำเนินการและเปิดรับสมัครสมาชิกครบ 4 รุ่น มีสมาชิกจำนวน 57 ราย มีเงินออมทั้งหมด 283,806 บาท จากการประชุมใหญ่ประจำปี เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2548 สมาชิกมีความเห็นร่วมกันว่าควรปิดรับสมาชิก 2 ปี หลังจาก 2 ปี จะประชุมหาข้อตกลงกันอีกครั้ง และได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การรับสมาชิก 2 หมู่บ้าน คือ บ้านคลองแขก หมู่ที่ 9 กับบ้านคลองขุดเล็ก หมู่ที่ 5 ต.ปลายโพพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม สมาชิกต้องสะสมเงินประจำเดือนอย่างน้อย 1 หุ้น 10 บาท อย่างมาก 20 หุ้น 200 บาท สวัสดิการนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล สมาชิกรุ่นที่หนึ่ง คืนละ 160 บาท รุ่นที่สอง คืนละ 80 บาท รุ่นที่สาม คืนละ 40 บาท ทุกรุ่นไม่เกิน 10 คืน / ปี ส่วนผู้เสียชีวิตจะได้รับเงิน 1,000 บาท เท่ากันทุกรุ่น ปัญหาอุปสรรค สมาชิกหลายรายไม่ได้ส่งคืนเงินกู้ ซึ่งสมาชิกได้มีการปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยได้สอบถามสาเหตุของสมาชิกแต่ละราย ซึ่งแต่ละรายก็มีสาเหตุปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น คนที่ขาดส่งเนื่องจากไม่สบาย รายได้น้อยลง หรือบางคนไม่สนใจที่จะส่งคืนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดการปัญหาให้สอดคล้องเหมาะสมกับกรณีนั้นๆ

หลังจากตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ในชุมชนได้มีการพูดคุยกันเรื่องอาชีพของคนในชุมชน และเห็นพ้องร่วมกันว่าอาชีพการทำน้ำตาลมะพร้าวเป็นอาชีพที่มีมานานในพื้นที่ และด้วยสภาพพื้นที่ที่มีมะพร้าวเป็นจำนวนมาก จึงร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพน้ำตาลมะพร้าว เพื่อส่งเสริมและสืบทอดอาชีพให้คนในชุมชน โดยได้พูดคุยเรื่องการบริหารจัดการ การตลาด การจัดทำบัญชี ด้านสถานที่ โดยแกนนำชุมชนได้ทำข้อมูลเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กระตุ้นเศรษฐกิจ โดยผ่านองค์กรบริหารส่วนตำบล ภายใต้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อนำมาก่อสร้างเตาตาล นอกจากนี้ได้ระดมทุนจากคนในชุมชนที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก รวม 30 ราย และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเคี้ยวตาล และเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2544 จากการดำเนินงานพบปัญหาเรื่องการจัดทำบัญชี บทบาทหน้าที่สมาชิกที่เคี้ยวตาล การตลาด ราคาสินค้าที่เป็นวัตถุดิบในการทำน้ำตาลมะพร้าว ได้แก่ น้ำตาลทรายขึ้นราคากลุ่มได้มีการประชุมเพื่อปรึกษาร่วมกับสมาชิกในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยกัน โดยให้สมาชิกแต่ละรายได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีทั้งความคิดเห็นที่เหมือนกันและต่างกัน แต่ให้โอกาสกับทุกคนเท่าเทียมกัน และพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยความประนีประนอม รับฟังความคิดเห็นทุกฝ่าย และหาจุดร่วมโดยใช้ข้อมูลในการพูดคุยกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน ถูกต้อง และเป็นธรรม

ปัจจุบันกลุ่มน้ำตาลมะพร้าวได้ปรับขึ้นราคาซื้อน้ำตาลใส ในราคาปีละ 50 บาท มีสมาชิกที่ส่งน้ำตาลใสให้กับกลุ่มรวม 6 ราย ปรับราคาขายน้ำตาลมะพร้าวเนื้อแท้ กิโลกรัมละ 25 บาท น้ำตาลที่ผสมน้ำตาลทราย กิโลกรัมละ 20 บาท จุดเด่นของกลุ่มฯ เน้นเรื่องความสะอาด ตลาดหลักคือส่งขายในกรุงเทพมหานครและในพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนรายได้นำมาจัดการในส่วนค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบ ค่าแรงสมาชิกที่เกี่ยวข้อง และส่วนหนึ่งนำมาปันผลคืนให้กับสมาชิก นอกจากนี้กลุ่มน้ำตาลมะพร้าวยังส่งเสริมให้เยาวชนในชุมชนเก็บฝืนมาขายให้กับกลุ่มฯ เพื่อรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และฝึกนิสัยการใช้จ่ายให้รู้จักประหยัดโดยเห็นคุณค่าจากน้ำพักน้ำแรงของตนเอง

นอกจากนี้ชุมชนยังได้เข้าร่วมจัดทำแผนแม่บทชุมชน อบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย ระดับภาค และเริ่มมีกลุ่มคนที่สนใจเรื่องการลดรายจ่ายในครัวเรือน จึงได้ทดลองทำผลิตภัณฑ์ลดรายจ่าย แต่เนื่องด้วยสมาชิกในกลุ่มยังไม่มีความรู้เรื่องการผสมน้ำยา ผลจากการทำครั้งแรกเกิดความผิดพลาด ผลิตภัณฑ์ที่ได้ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร สมาชิกได้นำประสบการณ์การสังเกต การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำเองมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน และเห็นร่วมกันว่าควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาสาธิตการทำผลิตภัณฑ์ลดรายจ่ายในครัวเรือน เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้อย่างถูกวิธีและสามารถนำมาใช้ได้ ได้แก่ แชมพูสระผม ครีมนวดนํ้านํายาล้างจาน นํายาซักผ้า นํายาล้างห้องน้ำ เป็นต้น หลังจากเรียนรู้แล้วชุมชนได้พูดคุยกันเพื่อสำรวจความคิดเห็น ความต้องการของสมาชิกในการใช้ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อนัดวันรวมกันทำนํายาลดรายจ่ายพร้อมกัน และแบ่งกันไปใช้ เหลือจากแบ่งกันก็นำมาวางขายเพื่อเป็นทุนในการทำผลิตภัณฑ์ครั้งต่อไป

จากการดำเนินงานมีสมาชิกที่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอประมาณ 20-30 คน ในระหว่างการทำกิจกรรมสมาชิกเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้แก่ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับผลิตภัณฑ์ที่ขายในท้องตลาด และในปีที่สองชุมชนได้พูดคุยกันเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้อยู่ทั้งหมดเป็นสารเคมีที่มีราคาค่อนข้างสูง อีกทั้งเป็นห่วงเรื่องสุขภาพ จึงพูดคุยเพื่อหาวิธีการทำผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่สามารถหาวัตถุดิบได้ในชุมชน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและปลอดภัยต่อสุขภาพ จากการเวทีแลกเปลี่ยนกับชุมชนในเครือข่ายและได้ไปศึกษาดูงานนมกรรมภัณฑ์ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ได้เรียนรู้การทำนํ้าหมักชีวภาพเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน และกลับมาพูดคุยร่วมกับชุมชนในเครือข่าย รวมทั้งเชิญวิทยากรจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยและภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามมาสาธิตการทำนํ้าหมักชีวภาพ

ชุมชนบ้านคลองแขกได้สรุปบทเรียนการดำเนินงานทั้ง 3 ประเด็น (สัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มน้ำตาลมะพร้าว และกลุ่มลดรายจ่าย) เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2548 พบว่าไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้เท่าที่ควร เนื่องจากชุมชนให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามากกว่า เพราะศาสนาอยู่ในตัวคน การจะศึกษาคน ควรศึกษาที่จิตใจ ศาสนาอิสลาม คือ ศาสนาที่บ่งบอกถึงคนที่ยอมรับในพระเจ้าองค์เดียวกัน เชื่อฟัง และปฏิบัติ

ตามพระเจ้า จะทำให้ชีวิตดีขึ้น การเรียนศาสนาจะช่วยสอนให้คนเป็นคนดี จึงได้จัดทำโครงการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ศาสนาอิสลามเรื่องความศรัทธา การรู้จักพระเจ้า เข้าใจหลักคำสอนศาสนา อิสลาม และการปฏิบัติ ณ โรงเรียนสอนศาสนาอิกอมาตุลอิสลาม บ้านคลองแขก หมู่ที่ 9 ตำบล ปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทุกวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ เวลา 19.00 น. – 20.00 น. หลังจากการปฏิบัติภารกิจส่วนตัวของชุมชน และเริ่มเรียนเมื่อวันที่ 13 เดือน พฤษภาคม 2548 โดยโครงการชุมชนเป็นสุขสนับสนุนงบประมาณอุปกรณ์การเรียน การสอน และค่าตอบแทนครูผู้สอน

จากการเรียนการสอนศาสนาอิสลาม ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเข้าใจในการปฏิบัติ ศาสนกิจของศาสนามากขึ้น มีกำลังใจในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น ถึงแม้ว่า เขาต้องเลี้ยงหลานถึง 3 คน และแม่ที่แก่ชรา ด้วยร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ของเขา เขามีความภูมิใจ เพราะเราได้สอนให้เขาไม่ย่อท้อต่อชีวิต โดยการสอนว่า **“เราไม่มีสิทธิ์เลือก แต่เรามีสิทธิ์ที่จะ ทำให้สิ่งที่เราไม่มีสิทธิ์เลือกนั้นดีที่สุดได้”** นี่คือผลสำเร็จเพราะเราได้เยียวยาหัวใจของเขาให้ มีกำลังที่จะสู้ต่อไปได้โดยไม่ตำหนิตัวเอง และเราได้เปลี่ยนความไม่สมบูรณ์ของร่างกายและ ความน้อยใจของเขาให้มาเป็นกำลังใจได้สำเร็จ บางคนเลิกสูราได้แล้ว เกิดความรักความสามัคคี ของคนในวัยที่แตกต่างกัน ผู้เรียนมีการผ่อนคลายความเครียด โดยการพูดคุยสนุกสนาน โดยแบ่ง ไปด้วยความรู้ที่เข้าใจได้ง่ายในทุกครั้งที่เขาได้มาเรียนร่วมกัน ซึ่งถือว่าเป็นภาพที่ยุคปัจจุบันไม่ ค่อยได้เห็นมากนัก มีการเสียสละเห็นอกเห็นใจคนอื่นมากขึ้น และมีความกล้าที่จะพูดถึงความ บกพร่องของตัวเองให้ผู้อื่นฟังเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา รวมทั้งผู้เข้าร่วมโครงการมีการยอมรับฟัง เหตุผลของคนอื่น

บทเรียน / สภาพปัญหา

กระบวนการดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลปลายโพงพาง เริ่มต้นจากการรวมคน เพื่อจัดกิจกรรม การออมเงิน และจัดสวัสดิการภายในเครือข่ายผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็งใน ชุมชนทั้งรูปแบบของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มผลิตน้ำตาลมะพร้าว และอื่นๆ จนสานเป็น เครือข่ายระดับตำบลที่เข้มแข็งเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีหน่วยงานที่ตระหนักถึงความสำคัญของ ชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยทั้ง 3 แห่ง โครงการชุมชนเป็นสุขภาคตะวันตก และศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัด สมุทรสงครามที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน จัดการ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเองภายใต้ระบบฐานข้อมูล รวมทั้งจัดทำเป็นองค์ความรู้ท้องถิ่นในการ ขับเคลื่อนงานประเด็นต่างๆ

บทเรียนสำคัญจากการดำเนินงาน คือ ควรใช้ทุนเดิมที่มีอยู่ทั้งด้านทรัพยากรบุคคลและ ทรัพยากรท้องถิ่นมาปรับใช้กับการขับเคลื่อนงาน ประเด็น / กิจกรรมที่ควรเป็นสิ่งที่ชุมชน ได้รับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง การสรุปบทเรียนการดำเนินงาน เป็นระยะๆ จะช่วยกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และควรวางแผนการ

ดำเนินงานให้เกิดการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับทุนเดิมที่มีอยู่

สิ่งที่ จะดำเนินการต่อไป

แกนนำชุมชนจะจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดสวัสดิการกลุ่มร่วมกับพื้นที่อื่นๆ ได้แก่ ตำบลแพรกหนามแดง ตำบลบางแก้ว เป็นต้น เพื่อปรับกระบวนวิธี กระบวนการดำเนินงาน และการจัดสวัสดิการอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนผ่านการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อวางแผนเชื่อมโยงสู่การจัดสวัสดิการภายในชุมชนได้อย่างเหมาะสมต่อไป